

Geëmailleerd gietijzer blijft populair, kunststof of met verzinkte beschermbeugel is in opmars

Vergeten drinkwaterbakken

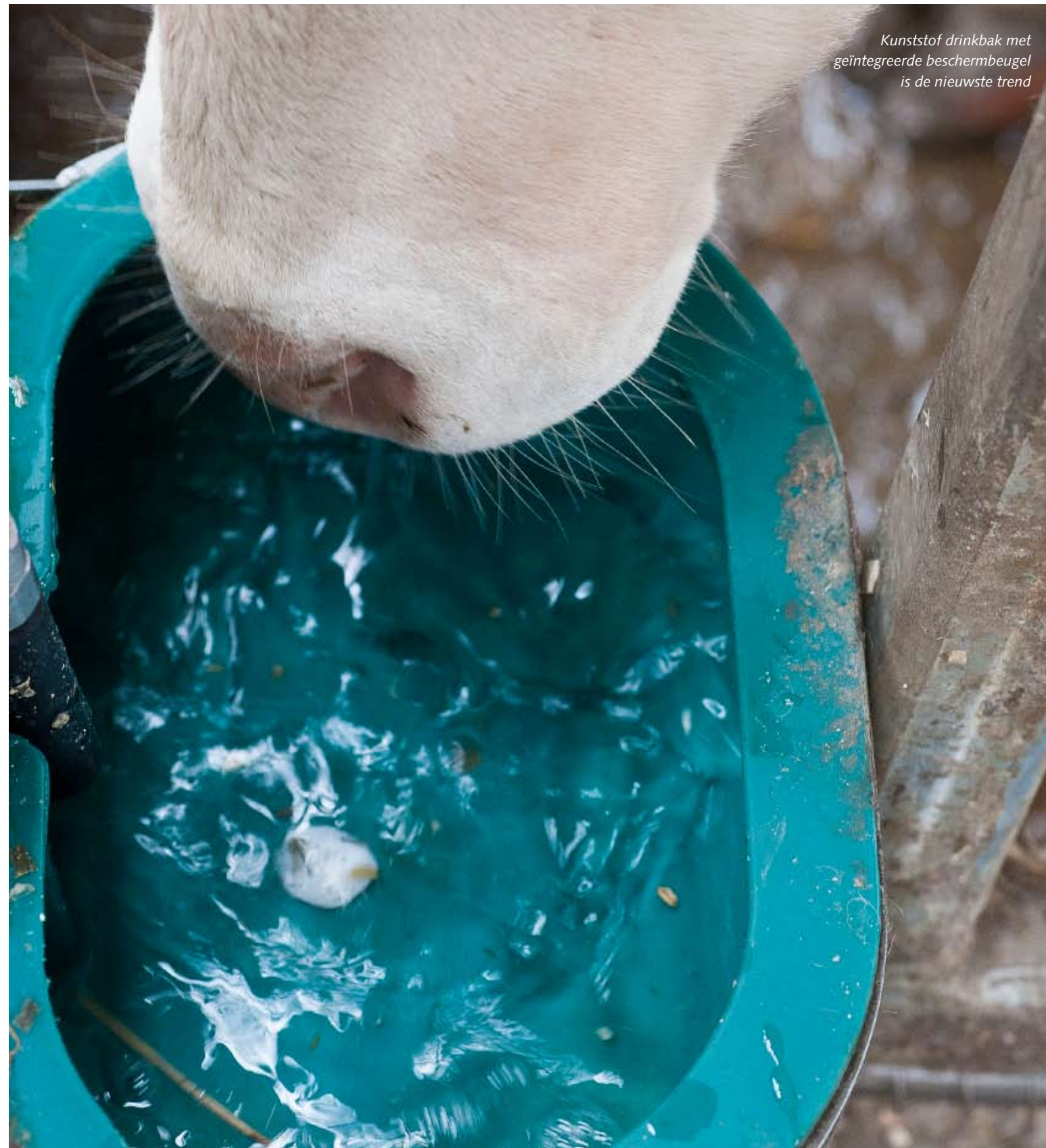
Water is belangrijker dan voer. Toch blijkt de drinkwatervoorziening bij renovatie of nieuwbouw een sluitpost te zijn bij vleesveehouders. Jammer, vindt de importeur van Suevia-drinkbakken, Theo van der Aalst. 'Ons advies gaat immers over veel meer dan alleen drinkbakken.'

tekst **Guy Nantier**

Drinkwater is voedingsstof nummer één voor mens en dier. Een dag zonder drinkwater is veel erger dan een dag zonder voeding. Dat is algemeen bekend. Toch blijkt de drinkwatervoorziening bij bijvoorbeeld renovatie of het bouwen van een nieuwe stal in de vleesveehouderij een sluitpost te zijn. 'Anders dan bij hun collega's in de melkveehouderij is de drinkwatervoorziening het laatste van hun kopzorgen', zegt Theo van der Aalst, importeur van de Duitse drinkbakken Suevia voor Nederland en België. 'We zouden graag meer betrokken willen worden in het tekenstadium van een nieuwe vleesveestal. Ons advies gaat immers over zoveel meer dan alleen drinkbakken. Het gaat ook over waterdruk, waterdebiet, vorstbeveiliging, waterkwaliteit et cetera. Ik stel vast dat veehouders veelal een stal laten bouwen van buiten uit naar binnen. Dat doe je bij de bouw van een auto toch ook niet?'

Bas Bouman, zelfstandig adviseur stalrichtingen, bevestigt het gegeven van sluitpost. 'Over het hekwerk hebben vleesveehouders dikwijls al wel nagedacht, maar over de drinkwatervoorziening meestal niet. Vaak zijn de afspraken met de aannemer al klaar of is zelfs het beton al gegoten als het onderwerp ter sprake komt. Dan kun je nog moeilijk sturen met ondergrondse waterleidingen of vorstbeveiliging.' Volgens Bouman komt dat doordat de drinkwatervoorziening slechts een kleine hap uit het hele stalbudget is. 'Een peulenschil waar men zich niet graag druk over maakt. Onterecht.'

Vleesvee, ongeacht de diercategorie, moet zowel op de weide als op stal volgens behoefte kunnen drinken. Deze behoefte aan water hangt af van het vochtgehalte van het voer en van de weersomstandigheden. Bij warm weer is de behoefte groter. 'Als vuistregel is te stellen dat de totale behoefte aan vocht bij vleesvee, inclusief de vochtopname uit het voer, tien procent van het lichaamsgewicht bedraagt', geeft Van der Aalst aan.

Kunststof drinkbak met geïntegreerde beschermbeugel is de nieuwste trend

Het is belangrijk dat alle dieren, ook de ranglagere dieren, voldoende kunnen drinken. 'Elke groep van twintig dieren beschikt daarom bij voorkeur over twee drinkbakken. In vleesveestallen adviseren wij om één drinkbak langs beide kanten benaderbaar te hebben ter hoogte van de hokafscheidingen.'

Nieuwste trend

Drinkbakken worden geleverd in allerlei materialen en systemen. Grofweg zijn er drie materialen: de gietijzeren drinkbak voorzien van een hoogwaardig zuurbestendige emaille laag, de roestvrijstalen of rvs drinkbak en de kunststofbak uit polyethyleen. Verder zijn te onderscheiden de drinkbak met druklepel, de drinkbak met staafventiel en de vlotterbak.

'Over de kunststofbak kan ik heel kort zijn,' zegt Van der Aalst. 'Het is de goedkoopste uitvoering, maar die is niet geschikt voor vleesvee. De bak is elastisch, maar mist stevigheid en is dus breukgevoelig.' Een variant op de honderd procent kunststofbak en een nieuwe trend is de kunststofbak met antimorsrand en geïntegreerde verzinkte beschermbeugel. 'Vanwege de beschermbeugel is dit type niet breukgevoelig en wel geschikt voor vleesvee. De antimorsrand vermindert het waterverlies wanneer de dieren gaan spelen met het water en er een plas onder de drinkbak ontstaat. Deze uitvoering heeft ook een afvoerstop voor eenvoudige reiniging.'

De rvs- of inox-drinkbakken zijn het duurst vanwege het gebruikte edelmetaal. 'Zij hebben in tegenstelling tot de gietijzeren uitvoering wel het voordeel dat ze kunnen worden vervaardigd met een gebogen schaalrand tegen waterverlies. In een gietijzeren model dat daarna moet worden geëmailleerd, is dit technisch niet mogelijk.'

Druklepel versus staafventiel

Was enige jaren geleden de drinkbak met druklepel de standaard, vandaag de dag is dit de drinkbak met staafventiel. Van der Aalst: 'Omdat zich achter de druklepel vaak voederresten en vuil ophopen, is een regelmatige reiniging noodzakelijk. Drinkbakken met druklepel worden nog slechts geadviseerd bij runderen met horens of bij overgevoelige dieren, zoals stieren die pas een neusring hebben ingekregen. Ook vlotterbakken zijn in voorkomende gevallen geschikt.'

Bij een systeem van staafventiel is de drinkschaal voor het drinkende dier vrij toegankelijk. Met de neus kan het ventiel bediend worden. Ook een zijdelingse bediening van het ventiel is probleemloos mogelijk. Door de holle drukstaaf loopt het water onder in de drinkschaal, waardoor de dieren het ge-

Drinkbak met lokwaterdrempel

Voor een gezonde groei van jonge dieren is het noodzakelijk dat ze snel en zelfstandig voldoende water opnemen. Speciaal voor de categorie kalveren tot zes maanden oud ontwikkelde Suevia de drinkbak met ventielsysteem en lokwaterdrempel. 'Hierdoor is een vroegtijdige en voldoende wateropname gewaarborgd, belangrijk bij het snel opnemen

van vast voer', legt Theo van der Aalst uit. 'De lokwaterdrempel of waternis is achter het ventiel in de drinkschaal gebouwd. Jonge dieren die het bedienen van het ventiel nog niet geleerd hebben, willen het restwater van hun voorganger uit de lokwaterdrempel opnemen en daarbij bedienen ze automatisch het staaftentiel.'

heel opnemen zonder restant. 'Ook wat betreft onderhoud en afstelling is het ventielsysteem voordeliger. Bij een ventiel heb je maar één beweegbaar onderdeel, bij een druklepelsysteem drie. Minder beweegbare onderdelen betekent minder slijtage en onderhoud. De drinkschaal bij een staaftentielstelsel is ook makkelijker met één hand schoon te maken. En doordat er bij een staaftentiel geen water in de drinkschaal blijft staan, kan het ventiel in de winter niet vastvriezen.'

Drinkbakken met een vlottersysteem zijn in het algemeen voor vleesvee niet aan te bevelen. 'Daar kan ik kort en krachtig over zijn,' geeft importeur Van der Aalst aan. 'Vlotterbakken hebben een groot debiet. Het zijn sneldrinkers, uitermate geschikt voor melkvee die in één drinkbeurt een veel grotere hoeveelheid water nodig hebben. In vlotterbakken staat ook altijd water. Wanneer dit bevuild wordt met voerresten of met

mond- en neusslijm en onvoldoende vaak ververs wordt door drinkende dieren, krijg je bacterie- en algengroei. Dat moeten we niet hebben.'

Voor de waterkwaliteit maakt het niet uit welk materiaal of systeem een veehouder kiest. 'Belangrijk is dat de veehouder op regelmatige basis de drinkbakken controleert op reinheid.'

Volgens adviseur Bas Bouman blijft de geëmailleerde gietijzeren drinkbak het meest populair bij vleesveehouders. 'Vanwege de robuustheid en de goede ervaringen.' Theo van der Aalst bevestigt: 'Maar de overstap naar staaftentielen is wel duidelijk algemeen. De goedkopere kunststofbak met geïntegreerde verzinkte beschermbeugel en staaftentiel is in opmars.'

Elk jaar vorst

Wat betreft de temperatuur van het water beveelt de literatuur aan om rundvee en in het bijzonder kalveren drinkwater

te verstrekken dat 15 à 20 graden Celsius is. Theo van der Aalst: 'Daar ben ik het niet mee eens. Bij die temperatuur heb je al snel bacterie- en algengroei. Wij gaan ervan uit dat gemiddeld zeven graden Celsius een optimale temperatuur is. In de zomer hebben de dieren fris water nodig als afkoelmiddel, in de winter mag het wat warmer.'

Deze winter was het alweer alle hens aan dek op veel bedrijven om de drinkbakken te ontdooien. De drinkwatervoorziening beveiligen tegen vorst betekent extra investeringskosten voor bijvoorbeeld een watercirculatie-unit of voor verwarmde drinkbakken gemonteerd op een geïsoleerde ombouw.

Theo van der Aalst: 'Een investering voor slechts vijftienvorst dagen per jaar doet men niet graag. Maar veehouders vergeten al te vaak dat het wel elk jaar vriest en hoe arbeidsintensief die vriesdagen voor hen wel zijn.' |

Kristof Jacobs: 'Een drinkbak staat altijd in de weg'

Witblauwveehouder Kristof Jacobs (29) uit Putte bouwt voor zijn veekoppel een nieuwe stal van 43 meter lang bij 30 meter breed. De stal biedt plaats aan 120 dieren – 80 moederdieren en jongvee – en is volledig opgetrokken uit behandeld hout om een gezond stalklimaat te realiseren. De voorziening van drinkwater voor de dieren kwam al vroeg in het conceptstadium van de stal in beeld. 'Zoals je ziet is de stal nog niet volledig af, omdat ik alles eigenhandig doe. Dan is het ook zaak om vanaf de start niets aan het toeval over te laten.' Jacobs koos voor gietijzeren drinkbakken met een inox-antimorsrand en een afvoerstop van het merk La Buvette en staaftentielwerking. Per box hebben de dieren toegang tot twee drinkbakken, zodat ook ranglagere dieren toegang tot water hebben. De drinkbakken zijn

op een stalen sokkel in de bodem gemonteerd en worden door een stalen raamwerk beschermd tegen breuk door de dieren of de mestshovel. 'Bevestiging aan de houten standpalen was geen optie vanwege mogelijk afbreken.' De hoogte van de drinkbakken is overal op 45 centimeter ingesteld. 'Klein en groot kunnen dan makkelijk drinken

in een natuurlijke houding. Achteraf bekeken had de hoogte best 60 centimeter mogen zijn. Nu zijn de drinkbakken snel bevuild en moet ik ze vaak reinigen.' Ook over de plaatsing – in de voergang, in de mestgang of tussen de vaste hokafscheidingen – is vooraf veel nagedacht. 'Een drinkbak staat altijd in de weg. In de voergang heb je al snel waterplassen in het voer. Dat was geen optie voor mij. In de mestgang is er snel kans op bevuiling en breuk. Tussen de vaste hokafscheiding was ook geen mogelijk alternatief vanwege de rust in het koppel en omdat ik op termijn met een stroblazer aan de slag ga.'

Kristof Jacobs koos voor een circulatie-unit tegen vorstbeveiliging. 'Ik heb het een beetje gehad om tijdens vorstdagen het koppel manueel van drinkwater te voorzien.'